

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiae Venusinae, ac deinde Aesinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter formulas Declaratoriarum Censurarum, ponuntur aliæ
formulæ, tum Citationum, ac Monitionum pro validitate processuum
requisitarum, tum Decretorum, aliorumve actuum ad opportunitatem, &
ornatum materiæ incidentium; acceditque in calce Appendix miscellanea,
plura, ad Gubernium ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1709

Sententiæ declaratoriæ excom. contentæ in c. Ex litteris 10. de sponsal. &
matrim. Form. XXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62433)

cubina Clericorum, quæ possunt, etiam excommunicari, Pignatell. *de consult.* 139. n. 118. & 119. tom. 9. Et siue sint solutæ, siue conjugatæ dummodo, ut loquitur Concilium, cum adulteris, sed Concubinaris publicè vivant.

14 Secundo notandum, quod si Mulier Concubina sit conjugata, & meretricetur infcio Marito, erit monenda in secreto, at nihil in actis est scribendum, nè Marito, seu Consanguineis detur occasio illam occidendi, & ideo a punitione abstinendum, ut monet Raynald. *loco citato* n. 28.

15 Tertio notandum, quod si Concubinaris sit inter Magnates, vel loci Gubernator, erit magna circumspexione procedendum, & à rigore juris aliquantum recedendum, & ita prudenter, ut nec illi monitio pastoralis desit, nec de læsa ipsius extimatione conqueri possit; pellicem tamen, si est publica, Judex moneat juxta *c. præcipua* 11. *quæst.* 3. ut consultit Pignatell. *d. consult.* 138. n. 115. & 116.

16 Quarto notandum, quod si de hoc crimine accusetur aliquis Regularis, qui degat intra Claustra, poterit ordinarius inquirere, & Processum informativum ad suum Superiorem remittere, cum præfixione termini, ut illum puniat ad formam Concilii *cap.* 14. *sess.* 25. *de regular.* Si vero talis Regularis extra Claustra degeret, posset ordinarius tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus ipse eum punire juxta aliud Decretum ejusdem Concilii *cap.* 3. *sess.* 6. *de reform.* Ciarlin. *in terminis contr.* 50. nu. 8. & 9. At ego consulerem, quod etiam in hoc secundo casu ordinarius uti debeat prudentia, & non juris rigore, nè Ordinum Regularium bonum nomen, & fama luxuriæ cæno sædetur: & reum

à loco delicti removeri facere, & processum supra Superiori remittere pro punitione juxta Regularium Statuta: longè enim utilius est istis bonam famam servare, quàm delictum punire: quia plus nocet exemplum delinquendi, quod ex delicto revelato per punitionem præbetur, quàm condonatio delicti secreti, ut monet Navar. *commentar.* tom. 3. *in rubric. de judic.* num. 56.

17 Quinto notandum, quod si Concubinaris monitus ad dimittendam Concubinam ante, vel post sententiam declaratoriam appellaret, ejus appellatio non debet admitti a Metropolitano cum inhibitione, ut pluries Sac. Congr. Concilii declaravit, cujus Decreta refert Pignatell. *in sæpe citata consult.* 139. num. 90. & numer. 258. tom. 9. ideoque appellando non potest pœnæ executionem suspendere; sed ordinarius nullo attentio impedimento exequitur suam sententiam.

De Excommunicatione ferenda contenta in cap. ex litteris 10. de Sponsal. & matr.

Sæpe contingit, quod contractis Sponsalibus de futuro, ex aliqua superveniente causa etiam frivola Sponsus, vel Sponsa ab illis, altero ex eis invito, recedere molitur. Unde si ex parte ejus, qui matrimonium vult complere, requiratur ordinarius judicialiter, ut renuentem juris remediis ad illud contrahendum compellat, constituto de legitimis sponsalibus, & quod nulla juridica causa recedendi intercedat, poterit ad sequentem declaratoriam devenire.

Sententiæ Declaratoriæ.

F O R M U L A XXIX.

A Ttentis comparatione, & instantia judiciali Sempronix cor. nobis facta, de & super executione Sponsalium de futuro *sub juramento* inter ipsam instantem, & Cajum contractorum: visis juribus exhibitis, ac monitione sub pœna excommunicationis ad contrahendum matrimonium contra dictum Cajum extrahere renuentem exequuta, & auditis excusationibus per eum deductis,

H 2 ctis,

etis, dicimus, & declaramus, esse locum exequutioni Sponsalium, & eundem Cajum teneri, & obligatum esse ad contrahendum matrimonium cum dicta Sempronia, & ad illud cogendum *Ecclesiastica Censura*; prout nos adhuc effectum excommunicamus & excommunicatum publice denunciari volumus, donec juris jurandi religione adimpleat, dictam Semproniam ducat in uxorem, & exeat à peccato: cedulones decernimus, & publicari mandamus. omni &c.

N. Episcopus (sive Vic. Gen.) N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Actuarius.

S U M M A R I U M.

- 1 Promittens Sponsalia, cogitur censuris contrahere matrimonium, etiamsi promiserit sine juramento, & n. 6. 7. 8.
- 2 Qui promissit Sponsalia, & matrimonium contrahere recusat, est monendus cum præfixione termini, & datur formula monitionis n. 3.
- 4 Causæ justæ recedendi à sponsalibus quæ sint, ostenditur.
- 5 Impedimentum consanguinitatis in 4. & 5. gradu, non indiget dispensatione.
- 6 Sponsus, qui substituit censuras, & noluit matrimonium contrahere, an teneatur Sponsam dotare ostenditur.

- 10 A sententia declaratoria, qua quis censura compellitur matrimonium contrahere, datur appellatio ad utrunque effectum.
- 11 Excommunicationis finis, est, ut reus exeat à peccato: qui enim alio contorto sine movetur ad hanc pœnam, inferendam gravissimè peccat.
- 12 Judex, qui excommunicat juris ordine non servato, & per imperitiam est ab officio removendus, & extra ordinem puniendus.
- 13 Episcopi fulminantes censuras per Sordes, & ut inde lucrum faciant sunt a regimine removendi, quia minime periculum destructioni s.

Denunciationis

F O R M U L A X X X .

Hic auctoritate ordinaria denunciatur, & declaratur excommunicatus majori excommunicatione Cajus ex eo, quia contracti per eum Sponsalibus de futuro juramento vallatis cum Sempronia, nulla interveniente rationabili causa recedendi, & per nos ad instantiam dictæ Sempronie monitus, jurisjurandi religione neglecta, promissa adimplere, & matrimonium contrahere renuit. Ut igitur ab omnibus evitetur, præsentibus jussimus publicari, & anathema erit; donec exeat à peccato, & Semproniam in Uxorem ducat. Datum &c.

N. Episcopus, sive Vic. Gen. N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Actuarius.

Con-